

۱) **حقوق متقابل چیست؟** حقوقی است که ما در روابطی که با دیگران برقرار می‌کنیم دارای آن حقوق می‌شویم.

نکته: ما در روابطی که با دیگران برقرار می‌کنیم دارای « حقوق متقابل » هستیم.

۲) **برای حقوق متقابل مثالی بزنید؟** ما در کشورمان از امکانات و حقوقی مانند آموزش، امنیت و بهداشت برخورداریم تا بتوانیم زندگی بهتری داشته باشیم. از طرف دیگر، ما نیز نسبت به آبادانی کشورمان مسئول هستیم و باید همیشه به فکر پیشرفت آن باشیم.

۳) **مسئولیت را تعریف کنید؟** مسئولیت یعنی وظایفی که هر یک از ما به عهده داریم و انتظار می‌رود آنها را انجام دهیم

۴) **به چه کسی مسئولیت پذیر گفته می‌شود؟** وقتی فردی وظایف و تکالیف خود را خوب انجام می‌دهد می‌گویند او فرد مسئولیت پذیری است

نکته: همان طور که ما حقوقی داریم، مسئول هم هستیم. افراد در نقش‌های مختلف، مسئولیت‌های مختلف دارند. هیچ فردی نیست که مسئولیتی نداشته باشد.

۵) **(فعالیت ۱) آقای مسعودی ۴۰ سال دارد و پزشک است. او دارای همسر و سه فرزند است و در یک آپارتمان زندگی می‌کند. به نظر شما او در هر یک از نقش‌های زیر چه مسئولیت‌هایی به عهده دارد؟**

به عنوان پدر: باید نیازهای خانواده را تأمین کند و ...

به عنوان همسر: باید با همسر خود مهربان باشد و ...

به عنوان پزشک: باید نسبت به بیماران خود احساس مسئولیت داشته باشد و ...

به عنوان فرزند پدر و مادر خود: باید به پدر و مادر خود احترام بگذارد و ...

به عنوان همسایه: باید حقوق همسایگان خود را رعایت کند و

۶) **ما در برابر چه چیز و چه کسانی مسئول هستیم؟** خداوند - خودم - دیگران -

محیط زندگی خود و عالم آفرینش

۷) **ما چگونه در نزد خداوند مسؤل هستیم؟** وظیفه من این است که خداوند را عبادت کنم، شکرگزار نعمت هایش باشم و از دستورات او که برای سعادت و خوشبختی من و جامعه من است پیروی کنم.

۸) **شکرگزاری یعنی چه؟** شکرگزاری، استفاده ی صحیح از نعمت ها، قدر نعمت ها را دانستن و به هدر ندادن آنها است

۹) **با مثال بگوئید ما چگونه نسبت به خودمان مسؤل هستیم؟** من با خوردن غذای مناسب و پرهیز از غذاها یا مواد مضر، رعایت بهداشت و نظافت، خواب کافی و ورزش از بدنم مراقبت میکنم - من از بدن خودم در مقابل موقعیت های خطرناک مثل سرما یا گرمای شدید، ترقه بازی، عبور از خیابان و جاده با بی احتیاطی و نظایر آن محافظت میکنم. - من باید تلاش کنم استعدادهای خودم را بشناسم و آنها را شکوفا کنم. - تلاش می کنم با زبانم دروغ نگویم یا غیبت نکنم. - با دست و پایم کار خطا یا گناه انجام ندهم و مراقب اعمال و رفتار خود باشم.

۱۰) **با مثال بگوئید ما چگونه نسبت به اعضای خانواده ی خود مسؤل هستیم؟** من در کارهای خانه با پدر و مادرم همکاری میکنم. - وظایف شخصی خودم را بر دوش دیگران نمی گذارم. - از پدر و مادرم اطاعت میکنم و به نصیحت هایشان گوش میدهم. - من به خواهران و برادرانم کمک و از آنها مراقبت مینمایم. - می دانم باید به اعضای خانواده ام احترام بگذارم و هرگز نباید با پدر و مادرم با تندی و گستاخی صحبت کنم. - از هر تصمیم یا کاری که باعث ناراحتی آنها می شود خودداری می کنم

۱۱) **با مثال بگوئید ما چگونه نسبت به معلمان و همکلاسی های خود مسؤل هستیم؟** من مقررات و نظم کلاس و مدرسه را رعایت میکنم. - در مدرسه همه تلاش می کنند تا من بیاموزم و پیشرفت کنم. - من با معلمان و دیگر مسئولان مدرسه، با ادب و احترام برخورد می کنم. - به توصیه های معلم گوش می کنم و سعی می کنم درسها را خوب یاد بگیرم و تکالیفم را به موقع انجام دهم. - من همیشه با همکلاسی هایم مهربان هستم و به آنها کمک میکنم. - ما باید از اموال عمومی مدرسه که متعلق به همه است محافظت کنیم

۱۲) **با مثال بگویید ما چگونه نسبت به اعضای جامعه مسؤل هستیم؟** در محل زندگی ام طوری رفتار میکنم که همسایگان آزرده نشوند. - برای حفظ پاکیزگی و امنیت با اهالی محل و مسؤلان همکاری میکنم. - من وظیفه دارم به همراه هموطنانم برای پیشرفت و آبادانی کشورم تلاش کنم و در هنگام حوادث طبیعی مانند سیل یا زلزله به یاری آنها بشتابم. - من در برابر خون شهیدانی که برای انقلاب اسلامی و دفاع از میهن جان دادند مسؤل هستم و خود را موظف به ادامه راه آنها میدانم. - من وظیفه دارم از وحدت و استقلال میهن در مقابل دشمنان دفاع کنم. - من علاوه بر کشورم در برابر مسلمانان جهان و همه انسانها، مسؤل هستم

۱۳) **با مثال بگویید ما چگونه نسبت به محیط زندگی خود و عالم آفرینش مسؤل هستیم؟** باید برای آباد کردن محیط زندگی ام تلاش کنم. - سعی میکنم بهداشت و پاکیزگی را در محیط زندگی ام حفظ کنم - به محیط زیست آسیب نرسانم و نظم طبیعت را برهم نزنم. - سعی می کنم محیط طبیعی زندگی حیوانات را تغییر ندهم - حیواناتی را که محل زندگی آنها طبیعت است، با نگهداری در محیط های بسته ای مانند قفس یا خانه، اذیت نکنم.